

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: לימוד התורה

פרשת חוקת

בס"ד | גיליון מס' 185

כיצד שיחה ביטלה את הצורך בניתוח?

זאת התורה אדם כי ימות באוהל (י"ט, י"ד)

רצונותיו, מתמקד בשאיפת התורה, מתאמץ עד בלי די - רק הוא זוכה להגיע לתורה. זה תנאי בקיום התורה, התורה לא מתקיימת אחרת, אלא רק כך, בדיוק כך. מזהים ממש. מסתובבים בעולם יהודים רבים מאוד, ילדים רכים, בחורים צעירים, אברכי משי, עובדי כפיים, אנשי עסקים. כולם מאוחדים בשאיפה לזכות בתורה, ומתקשים להבין למה נדרש מאמץ כה גדול כדי לזכות בתורה, בוחנים מה בתוך תוכם כביכול לא תקין עד שהם נדרשים למאמץ ומסירות כדי לזכות לתורה, חשים שמהו לא עובד נכון כי הם נדרשים להתייגע, להתמסר, להתגבר ולהתאמץ, כדי לזכות בתורה.

והנה באה התורה בעצמה, וחושפת שזה בדיוק הפוך, אבל בדיוק: לא רק שהיגיעה בתורה והמאמץ בלימודה אינם מוכיחים על משהו לא תקין או על התמודדות מיותרת, אלא שזו הדרך התקינה, וזו ההוכחה הגדולה ביותר לכך שהאדם צועד בדרך המלך ולבטח עוד יגיע ליעדו!

אם משהו נראה כמו התמודדות קשה, מאמץ כבד, יגיעה רבה, חוסר הבנה, אובדן חשק - זה כמו איתות ירוק המבשר כי האדם בדרך הנכונה, הוא פועל בצורה הטובה ביותר ומתקדם בצעדים בטוחים לעבר מטרת חייו הנכספת: אם הכל היה הולך בקלות, בלי התמודדות, בלי מאמץ, בלי יגיעה - או אז האדם לא היה מגיע לחיבור אמיתי ונכח עם התורה, שאין לה קיום אלא בממית עצמו עליה ומתייגע למענה עד כלות כוחותיו!

יהודים יקרים, ילדים, בחורים, אנשי גיל העמידה, מבוגרים, כולם! לנוכח קושי בהבנת התורה, לנוכח קושי בהתמדת התורה - הבה נצא במחול, בשמחה רבה, הנה, אנו בדרך הנכונה, כמה נפלא, כמה אדיר, כמה מרומם! הבה נתרגש עם הקשיים, נשמח להתמסר ולהתאמץ לתורה - הן זו ההוכחה כי אנו בדרך הנכונה, לקשר של קיימא עם התורה האהובה!

מחמאה לתלמיד שלא התקבל...

הוא היה בחור צעיר לימים, כאשר גונבה לאוזנו השמועה המרנינה. מעודו שאף ורצה להתעלות בתורה, והנה - מסתבר שנמצא המקום בו יוכל לממש את שאיפתו זו. הוא ארז לעצמו צרור מיטלטלין קטן, נפרד מהוריו ובני משפחתו, ושם פעמיו לעבר תחנת הרכבת.

בתום מסע לא קצר הגיע לעירייה גרודנא, שכל אירופה ידעה כי בה שוכנת הישיבה המפורסמת 'שער התורה', בראשותו של הגאון המפורסם רבי שמעון שקאפ זצ"ל. הוא נכנס בשערי העירייה והחיש את צעדיו לעבר הישיבה, הניח את צרורותיו בפניה סמוך לשערי הישיבה, ומיהר לנקוש בדלתו של ראש הישיבה.

המחזה הנפוץ ביותר בכל אתר ואתר, המציאות המרגשת ביותר בה נוכל להיתקל בכל מקום ובכל זמן, הוא מראה עמלי התורה ההוגים בתורת ה' בהתמדה וביגיעה. היכן שנלך ולכל כיוון שנביט, מתלמודי התורה לצעירי הצאן ועד בתי האבות לקשישים שבינינו, אברכי כולל לצד מקשיבי שיעורים יומיים, בתי כנסת מקומיים כמו משרדים ועסקים, כולם כולם מחוברים ועוסקים בדבר אחד: בתורה הקדושה.

כמה מרגש לראות ולהיווכח כי התורה הקדושה מדברת לכל יהודי, כל יהודי חפץ בקשר עימה, ומוכן להתמסר ולהתאמץ למענה. במשך שעות אנשים מניחים מאחוריהם את דאגותיהם, ושקועים בהבנת התורה והתבוננות במעמקה, כשהם רויים נחת מכל רגע ומתרגשים מכל הבנה וחיידוש. כל קושיא ותירוץ מפיחים בהם רוח חיים מחודשת, כל הבנה שמתבררת גורמת להם סיפוק אינסופי.

אכן כן, התורה הקדושה היא חיינו ואורך ימינו, ובה נהגה - כולנו - יומם ולילה. זקנים עם נערים, בכל מקום ובכל זמן, מחוברים לתורה ועוסקים בהבנתה, מתמידים בסוגיותיה ודולים פנינים מעמקה. עמל התורה הוא ערך נעלה ונשגב לכולם, והם מתרגשים לעסוק בה ולהתאמץ למען חיבורם עמה.

אך לצד זאת, לא פעם חשים עוסקי התורה כי הלימוד קשה עבורם. לא תמיד הסוגיות מובנות, לא תמיד קל לשכוח מכל הדאגות ולהתרכז בהבנת התורה. לפעמים החברות או השיעור המתאים טרם נמצאו, לפעמים האותיות כמו מרקדות מול העיניים, לפעמים אנו חשים שאין בנו את הכח להתמיד, שעה ועוד שעה...

רגעים כאלה, עלולים להיות רגעי משבר. האדם עלול לחשוב כי הוא לא בכיוון, להסיק כי החיבור לתורה הוא ממנו והלאה - חלילה. נראה כי הקושי בהבנה מעיד על חוסר חיבור, או על חוסר היתכנות להתחבר בעתיד לתורה. יש אפילו כאלה שמרהרים בקול, כי אם כל כך קשה להבין ולהתמיד, אולי זו ההוכחה שהתורה היא לא בשבילם...

כנגד כל ההרהורים והערהורים הללו, מגיעה התורה בפרשת השבוע, וחושפת תגלית מרגשת ומהדהדת, מגלה את הסוד הנפלא ביותר:

ההיפך המוחלט הוא הנכון - הקושי, האתגר, ההתמודדות, המלחמה כדי להבין, הקרב על כל שורה, המערכה על כל שעת לימוד - הם הם ההוכחה הטובה ביותר לכך שהאדם במסלול הנכון, הוא בדרך לכך שהתורה תהפוך לחלק ממנו, והוא יהפוך לחלק ממנה!

מגלים חז"ל בפרשת השבוע: 'אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה!' - לקיום התורה יש תנאי, יש דרך המובילה אליו. בלעדי הדרך הזו לא ניתן להגיע לקיום התורה בתוכנו, לנוכחותה בחיינו. יש תנאי, יש דרך, אחת ויחידה:

להתמסר, להתאמץ, להתייגע, לעמול. זו הנוסחה, זה הדרך, זה הסוד. רק מי שמתייגע בתורה, מוסר את

הזמן הדרוש לפיתוח כשרון...

סבי, הרב משה טורק שליט"א, סיפר לבנו - דודי הרב אליעזר טורק שליט"א, מעשה שהיה נוכח בו במעונו של ה'חזון איש' זצ"ל. אל חדרו נכנס יהודי מוכר, עסקן ציבור רב השפעה, והציע בפניו הצעה חדשנית: לפתוח ישיבה לבחורים שאינם בעלי כשרונות, כאלה שלא זכו בכשרונות מבריקים ומזהירים. בישיבה ילמדו הבחורים בקצב משלהם ובלי להתעמק מדי, וכך יחווו בנוח במקום ההולם את כישוריהם...

נענה לו ה'חזון איש' ואמר: 'אל תפתח ישיבה כזאת!'

התפלא העסקן, וכי מה רע ברעיון שהציע? למה שבחורים שאינם בעלי כשרונות לא ילמדו בישיבה עם בחורים כמוהם? למה לדרוש מהם להצליח להתעלות בתורה בחברת אריות גדולים מהם?!

הסביר לו ה'חזון איש': 'ראה נא, כל בחור יכול להצליח, גם אם אינו בעל כשרונות. אם קצת יתאמץ, אם ישקיע כוחות - אין כל מניעה כי יגדל ויצליח בתורה כחברו בעל הכשרונות. אין זה דורש אלא מאמץ, ואם יתאמץ - לפתע פתאום כשרונותיו ישתנו מן הקצה אל הקצה, הבנתו תפתח בתוך רגע, וכמו לסובב את הראש מכיוון אחד לשני - כך ברגע אחד יתרחש המהפך!' - כך הגדיר ה'חזון איש' את ההתפתחות המפתיעה, והוסיף:

'אני מכיר יהודי אחד' - אמר ונקב בשמו של מריץ תורה מוכר, 'שמלכתחילה נחשב לראש סתום ממש, הבנת הגמרא היתה ממנו והלאה, הוא לא הבין אף מילה. אך הוא התאמץ, התייגע, עמל בתורה במסירות, ובפתע פתאום נפתחו בפניו מעיינות החכמה, והוא הפך למריץ תורה בקנה מידה עצום!' והדברים מעוררים מחשבה, מחייבים ומרוממים: ההצלחה בתורה אינה תלויה בכשרון, היא תלויה ברצון. ההתעלות בתורה אינה דורשת מחוות איתנים, היא דורשת כוחות איתנים. ככל שנתאמץ ונתמסר, נשקיע כוחות ומאמץ - ההצלחה התורנית מובטחת בסייעתא דשמיא!

הדלת נפתחה, וראש הישיבה קידמו במאור פנים ובחיוך רחב, כשזקנו היורד על פי מידותיו משווה לו פני מלאך, ומשרה בחדר אווירה אצילית ורוגעה. ראש הישיבה החל לבחון את התלמיד שלפניו, ותחילה ביקש לעמוד על היקף ידיעותיו ומושגיו בעולמה של תורה. עד מהרה נאלץ ראש הישיבה לרדת משאלות עמוקות לשאלות פשוטות, ואף לשאלות הבהרה בסיסיות ברש"י ותוספות, כאשר הולך ומתברר כי הבחור אינו יודע דבר, אין לו שיג ושיח בסוגיות הש"ס.

'ומה אתה כן יודע?' - שאל ראש הישיבה לבסוף. 'כלום' - ענה הבחור על אתר, כשאנחה כבירה נלווית לקולו. 'הלא לכן הגעתי הנה, כדי להתחיל ללמוד ולהתייעב בתורה. כיום אינני יודע דבר!' - הטיב לסכם את מצבו הבישי. 'אם כן, אינני יודע אם זה המקום עבורך' - הסביר ראש הישיבה. 'הן הישיבה כאן היא כמעונות אריות, הוגים כאן בתורה גדולי העילויים. לא נראה לי שזה המקום לעשות בו צעדים ראשונים...' - הסביר ראש הישיבה את סירובו לקבלו.

ראש הישיבה חיזקו וזכרו כי יזכה להתעלות בתורה, אך היה איתן בדעתו כי אין כאן המקום המתאים לו. הבחור יצא מלפניו בברכיים כושלות, כשאך בקושי הוא עוצר את דמעותיו מלפרוץ. רק כשעמד על יד שער היכל הישיבה, הביט פנימה בערגה ונוכח בהדי קול התורה הפועם בעוז בחללה, נתן דרור לדמעותיו שהיו מעורבות בצער, כאב, אכזבה, געגוע ורצון...

אם בחור רגיל היה נשבר ושב כלעומת שבא, הרי שרוח אחרת היתה עם מידוענו. הוא נטל את צרורותיו ועבר לבית מדרש סמוך, מקום ממנו יוכל לצפות על בניין הישיבה, למען יעדו יעמוד תמיד לנגד עיניו. מצא לעצמו פינה בהיכל בית המדרש, הוציא את המסכת הראשונה מארון הספרים, והחל מנסה ללמוד...

לא בקלות עלה הדבר בידי בחור שלא היו לו מושגים ראשוניים בים התלמוד. הוא החל ללמוד בקצב איטי להחריד, מאמץ את ראשו בהבנת כל מילה וכל שורה. כל סוגיא וכל נושא. הוא נדרש לשעות ארוכות של עמל ויגיעה כדי להבין משנה אחת, דרשה אחת, אפילו סיפור תלמודי היה אתגר.

גם התנאים הגשמיים לא היו קלים. כיוון שלא נמנה על בני הישיבה, נאלץ לישון באכסניות משתנות, לאכול שייירי מזון שהותירו אחריהם הבחורים או סתם אנשים טובים. אבל התנאים הגשמיים הקשים כלל לא עניינו אותו, כל מעייניו נתונים לאתגר הרוחני, לקרב המפואר שניהל על הבנת כל אות ומילה...

אבל הבחור לא התייאש. ככל שהקושי הכביד - כך גבר רצונו לצלוח אותו בשלום. בעיני רוחו ראה את הבנת הגמרא, קליטתה וקניינה כפסגת שאיפותיו, ועשה הכל כדי להגיע אליה. לילות כימים הגה באותיות הקטנות, התעמק בכל שיטה, רכן על כל רש"י, התמיד בבסיסיותו ללא הרף. ולאט לאט, בקצב איטי אך בטוח, נפתחו בפניו מעיינות החכמה והוא הצליח להבין ולהשכיל...

שנה וחצי חלפו על הבחור כך. למעלה מ-500 ימים של מאבק על כל הבנה, מלחמה על כל שורה, שאחריהן - כבר היה תלמיד חכם לא קטן, בקי בחלק ניכר ממסכתות הש"ס. וכשהרגיש בשל מספיק - אזר אומץ ונכנס לשיעורו של ראש הישיבה, הגאון רבי שמעון שקאפ...

החדר המה תלמידים, איש לא הבחין בכניסתו של הבחור הנמוך והצנום, שהתמקם בפינה נסתרת ופתח את הגמרא הגדולה בעיניים מאושרות. פניו נצצו, לאושרו לא היה קץ - הנה הוא ניצב בחדר השיעורים, רבי שמעון - ראש הישיבה פתח בדבריו המאירים, וכל התלמידים עשו אוזנם כאפרכסת...

במהלך השיעור הציג רבי שמעון תירוץ אפשרי למהלך מוקשה. כל התלמידים הקשיבו בחדווה, התענגו על התירוץ המבריק. לפתע נשמע קול קורא מירכתי החדר: 'הלא תירוף זה נסתר מגמרא מפורשת?'

היה זה התלמיד, אותו תלמיד שאך לפני שנה וחצי לא התקבל לישיבה כי לא היה לו צל של מושג בסוגיות הנלמדות. ועתה - מצחו של רבי שמעון שקאפ נחרש קמטים, הקושיא שהעלה התלמיד אכן גאונית ואין לה פיתרון. רבי שמעון פקח לפתע את עיניו החכמות ושאל 'מי הגאון ששאל את הקושיא הזאת?'

הבחור הסמיק. הוא לא העלה בדעתו כי יבוא יום ורבי שמעון יתפעל מקושייתו, ראש הישיבה הנערץ שבעבר סירב לקבלו - ייצא מכליו ויחמיא לו... רבי שמעון כלל לא זכר את מה שקרה לפני שנה וחצי, תלמידים מקורבים הם שהזכירוהו, ואז התפעלותו גברה והלכה...

התברר כי מידוענו הבחור, התאמץ עד כלות כוחותיו. במהלך השנה וחצי שחלפו עליו מחוץ לישיבה, התמסר והתייעב עד אין קץ. והוא זכה להבין את התורה ולקנותה קניין נצח, הפך את הש"ס לממלכתו הפרטית, כשהוא שולט במסכתות השונות שלטון ללא מיצרים. בקי בכל דף וגאון בכל פרט!

שנים חלפו. אותו בחור המשיך לעסוק בתורה בעמל ויגיעה, וכונה מאז בחיבה בשם 'משה מתמיד'. לימים עלה לארץ הקודש וכיהן כרב דגול ונערץ באחת מערי השרון, ונודע בגאונו המופלגת. דבר התפתחותו התורנית וצמיחתו הנפלאה, נחשף ביום בהיר אחד ביישיבת 'נצח ישראל' שבשכונת רחביה בירושלים, כשראש הישיבה - הגאון רבי ישראל גוסטמן זצ"ל שהיה מגדולי תלמידי הגר"ש שקאפ זצ"ל, הזמינו למסור שיעור שלא מן המניין לתלמידי ישיבתו.

כשהסתיים השיעור, ביקש רבי ישראל לשאת דברים קצרים בפני תלמידיו, וסיפר את סיפורו של 'משה מתמיד' זה. כיצד הגיע לישיבת 'שער התורה' ונדחה, ואיך בכל זאת - במאמץ אדיר ומתון התמדה ומסירות - התקבל לבסוף לישיבה והפך לאחד מטובי תלמידיה, עד שראש הישיבה היה מתפלפל ומשתעשע עמו בדברי תורה...

'ואו נא ראו, הכריז רבי ישראל בפני תלמידיו, ואנו שמענו את הסיפור מאחד מהם, 'לאן ניתן להגיע אם רוצים, שואפים, אבל בעיקר - מוכנים להתאמץ ולהתמסר למען המטרה הנעלה. כי מי שמשקיע מאמץ, מי שמתמסר, מי שפועל בהתמדה ובמרץ, מי שלמרות הקשיים מוסיף לחתור בכיוון הנכון - אין כל ספק כי יצליח, התורה מתקיימת רק במי שמוכן להתאמץ ולהתמסר למענה!'

הבה ניקח את הסיפור לתשומת ליבנו. בין אם אנו בחורים צעירים, אנשים בגיל העמידה, ואפילו בגילאים מבוגרים - כל אחד מאיתנו יכול להגיע להצלחה בתורה, להפוך את התורה לחלק ממנו. זה תלוי רק בנו, בנכונות שלנו להשקיע, להתאמץ, להתמסר. ככל שנתאמץ ונתמסר, ככל שנפעל במרץ, ככל שנחליט שכל קושי הוא אתגר, כל התמודדות היא ברת כיבוש, כל מאמץ שווה - כך נצליח בשיעור דשמיא להגיע לפסגה, לזכות להצלחה בתורה!

מסלול 'אח"מים'...

חדרו של 'החזון איש' זצ"ל היה תל תלפיות שרבים באו בשעריו. אלה מבקשים עצה, אחרים מבקשים ברכה, לצד צורבים שביקשו להתפלפל בלימוד עם גדול הדור. ביום מן הימים נכנס בחור בשערי ביתו של 'החזון איש', ונראה שביקש להיות מכל העולמות...

הוא פתח וסיפר, כי הוא מתמודד עם מחלה משונה, והוא אינו יודע מה לעשות. רופא אחד מציע דרך טיפול אחת, רופא אחר מציע דרך טיפול אחרת, והוא מבקש עצה כיצד לפעול. 'החזון איש' האזין לו בקשב, דן בפרטי תוכניות הטיפול המוצעות לבחור, ולבסוף הכריע בעד ניתוח, שיש בו סיכונים לצד סיכויים...

עתה, ביקש הבחור ברכה להצלחת הטיפול, וגם לכך נענה לו 'החזון איש' וזכרו בחום רב. ועדיין לא נחה דעתו של הבחור, והוא ביקש לדון עם 'החזון איש' בכמה סוגיות תורניות בהן הוא עוסק עתה, כשהוא מתחיל לדון עם 'החזון איש' בכמה סברות ויסודות בסוגיות הנלמדות...

לא היה 'לחזון איש' תענוג גדול יותר מלעסוק בדברי תורה. הוא דן בנושאים שהעלה הבחור, יישב את קושיותיו והעלה שאלות חדשות. מפה ומשם הביא 'החזון איש' ראיות גאוניות, ואף הבחור דן בהן כתלמיד לפני רבו, והעלה סברות שונות לדחות את חלקן...

שעה ארוכה של קורת רוח עברה על 'החזון איש' והבחור, שעה של התבוננות בעיון בבכבי סוגיות התורה. כשקם הבחור לצאת ונפרד מ'החזון איש' לשלום, עצר אותו 'החזון איש' ואמר לו לפתע:

'אבל בקשר למה שדיברנו בתחילה, והוריתי לך לעשות ניתוח, חוזרני בי. אין צורך בו, בעזרת השם תבריא גם בלעדי!'

'מה?!' - נחרד הבחור, 'מה השתנה? הלא מקודם הרב היה סבור קודם שיש צורך בניתוח, וכי עתה הנתונים השתנו? הן לא הבאתי כל מידע חדש, הנושא הרפואי כבר הוסר מעל השולחן לפני זמן רב. אם מלכתחילה היה צורך בניתוח - צורך זה כיצד פקע?!' - שאל הבחור בהשתוממות...

השיב לו 'החזון איש' תשובה מנומקת ומפתיעה, החושפת בפנינו טפח מהנעשה בעולמות העליונים: 'לפני שדיברנו בלימוד, השבתי לך כפי שהייתי משיב לכל אדם. עתה, לאחר שדנתי עימך בלימוד והתפעלתי מעמלך בתורה, לאחר שראיתי והבחנתי שאתה בחור שמתייגע בתורה ומתאמץ להבינה - אין כל ספק כי יש עבורך בשמים מסלולים אחרים, על טבעיים, ובעזרת השם תתרפא גם ללא הניתוח!'

גילוי זה, המצוטט מפי 'החזון איש' בספר 'מעשה איש', מגלה רובד חדש שלא הכרנו על עמל התורה. לא זו בלבד שהתורה מתקיימת בעמלי התורה, לא רק שעמל התורה הוא הפותח את שערי החכמה ומקנה יכולת הבנה בתורה, אלא שעמל התורה פותח כל שערי שמים, ומשפיע דרך התנהלות של למעלה מדרך הטבע לעמלי התורה!

למעשה, אלו הם דברי חז"ל: 'כל המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ'. כלומר - האדם הרגיל יש לו מסלול רגיל, הכולל עול מלכות, עול דרך ארץ, הנהגה טבעית מצויה. לא כן המקבל על עצמו עול תורה, מי שמתמסר למען התורה ומתייעב בה - הוא משתחרר מכל עול אחר, זוכה במסלול 'אח"מים' מיוחד בשמים, זוכה להשפעה של רחמים מעל לדרך הטבע...

כולנו יכולים להיות כאלה, לזכות במעלת עמלי התורה. כל הנדרש מאיתנו הוא להתייעב בתורה, לעמול על הבנתה, להתמיד בתורה גם כשאין לנו חשק, להיות מוכנים להדיר שינה מעיינינו ולוותר על חלקים מתענוגות העולם הזה למען המטרה הנשגבה. כך נזכה לעלות ולצמוח בתורה לתפארה, וגם נפתח לנו שערי רחמים ורצון שמימיים, להשפיע לנו ולמשפחתנו חיי אושר ושמחה!